

POZIV NA DODJELU BESPOVRATNIH SREDSTAVA
DOKAZIVANJE INOVATIVNOG KONCEPTA – Drugi poziv

(referentni broj: C3.2.R3-II.05)

PRILOG 7.

**SMJERNICE ZA KORISNIKE I PARTNERE – PRAVILA O DRŽAVNIM
POTPORAMA ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ**

Ovaj Prilog ima za cilj informirati potencijalne prijavitelje i partnere o pravilima o državnim potporama koja se odnose na područje istraživanja, razvoja i inovacija. Prijavitelji i partneri su pozvani da prouče ove Smjernice kako bi razumjeli pojam državnih potpora, i koja pravila moraju poštovati korisnici državne potpore – poduzetnici, a koja istraživačke organizacije kako sredstva dodijeljena temeljem ovog poziva ne bi predstavljala državnu potporu.

Za prijavitelje koji su fizičke osobe vrsta i intenzitet potpore će se utvrditi nakon formiranja rang liste prijavitelja, a prije dobivanja Obavijesti o odabiru za financiranje i donošenja Odluke o financiranju. Ako u određenom vremenskom razdoblju prijavitelj koji je fizička osoba ne dostavi dokaz o otvaranju poduzeća isti će biti izuzet iz dodjele bespovratnih sredstava.

Smjernice su utemeljene na odredbama Okvira Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije¹ (2022/C 414/01) (u daljnjem tekstu: Okvir Zajednice) koji utvrđuje detaljna pravila koja se odnose na postojanje državnih potpora u projektima istraživanja i razvoja te na Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014. od 17. lipnja 2014. godine o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108.², Uredbi Komisije (EU) br. 2017/1084 od 14. lipnja 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 u vezi s potporama za infrastrukture luka i zračnih luka, pragova za prijavu potpora za kulturu i očuvanje baštine i za potpore za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu te regionalnih operativnih programa potpora za najudaljenije regije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 702/2014 u vezi s izračunavanjem prihvatljivih troškova³, Uredbi Komisije (EU) 2020/972 od 2. srpnja 2020. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1407/2013 u pogledu njezina produljenja i o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 u pogledu njezina produljenja i odgovarajućih prilagodbi⁴ te Uredba Komisije (EU) 2021/1237 od 23. srpnja 2021. o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 o

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1028\(03\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1028(03)&from=EN)

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0651&from=HR>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R1084&from=HR>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0972&from=HR>

ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora⁵.

Pojam državnih potpora zahtjeva da su kumulativno zadovoljena sljedeća četiri kriterija⁶:

1. da su sredstva dodijeljena od strane države odnosno iz državnih sredstava u bilo kojem obliku,
2. da potpora predstavlja selektivnu ekonomsku prednost stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnju određene robe u povoljniji položaj,
3. da potpora narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja,
4. utječe na trgovinu među državama članicama.

Uvjeti za istraživačke organizacije

Istraživačke organizacije u ulozi prijavitelja i Prepoznati centri u ulozi partnera u okviru ovog Poziva ne primaju državnu potporu te su kategorizirane kao „*Istraživačke organizacije*“ prema definiciji niže:

Istraživačka/znanstvena organizacija ili organizacija za istraživanje i širenje znanja znači subjekt (kao što su sveučilišta ili istraživački instituti, agencije za prijenos tehnologije, posrednici u inovaciji, fizičke osobe ili virtualni kolaborativni subjekti usmjereni na istraživanje), bez obzira na njegov pravni status (ustrojstvo na temelju javnog ili privatnog prava) odnosno način financiranja, čiji je prvenstveni cilj nezavisno provoditi temeljno istraživanje, industrijsko istraživanje ili eksperimentalni razvoj odnosno s rezultatima tih djelatnosti upoznati široku javnost, putem predavanja, objavljivanja ili prijenosa znanja. Ako taj subjekt obavlja i ekonomske djelatnosti, financiranje, troškovi i prihodi tih ekonomskih djelatnosti moraju se obračunati zasebno. Poduzetnici koji imaju presudan utjecaj na takav subjekt, na primjer kao vlasnici udjela u njemu ili kao njegovi članovi, nemaju povlašteni pristup rezultatima koje subjekt proizvede. (Vidi poglavlje 1.3 Okvira Zajednice).

Prepoznati centri su status istraživačke organizacije dokazali prilikom vrednovanja u okviru Javnog poziva za iskaz interesa za odabir prepoznatih centara (Ministarstvo znanosti i obrazovanja i HAMAG-BICRO) te ne moraju za potrebe ovog Poziva isto ponovno dokazivati, dok znanstvene organizacije svoj status prema definiciji Okvira zajednice dokazuju statutom ili drugim aktom. Ukoliko je statut znanstvene organizacije javno objavljen isti nije potrebno dostaviti prilikom prijave na Poziv.

Sredstva koja su dodijeljena za djelatnosti koje su neekonomskog karaktera, ne smatraju se državnim potporama.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1237&from=HR>

⁶ Prvi stavak članka 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije određuje elemente državne potpore navodeći da „svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama“, Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU, konsolidirana verzija, SL C 115/47, 9.5.2008).

Sredstva dodijeljena temeljem ovog Poziva za znanstvene organizacije u ulozi prijavitelja te Prepoznati centri u ulozi partnera ne smiju koristiti za ekonomske djelatnosti i to su dužni navesti u Izjavi prijavitelja (Obrazac 2.), odnosno Izjavi partnera (Obrazac 4). Posljedično, to znači da ta sredstva ne predstavljaju državnu potporu.

Prema Okviru Zajednice, Komisija smatra da su sljedeće djelatnosti znanstvenih organizacija (ZO) općenito neekonomske:

a) Primarne djelatnosti istraživačkih organizacija:

- edukacija u svrhu većeg broja kvalificiranijih ljudskih resursa. Javno obrazovanje organizirano u okviru nacionalnog obrazovnog sustava, koje uglavnom ili u potpunosti financira država i pod nadzorom je države, smatra se neekonomskom djelatnošću;⁷
- neovisno istraživanje i razvoj za više znanja i bolje razumijevanje, uključujući kolaborativni I&R pri kojem istraživačke organizacije učinkovito surađuju;
- neisključivo i nediskriminacijsko širenje rezultata istraživanja, primjerice podučavanjem, bazama podataka s otvorenim pristupom, otvorenim publikacijama ili računalnim programima s otvorenim kodom.

b) Aktivnosti prijenosa znanja⁸, ako ih izvršava istraživačka organizacija (uključujući njihove odjele ili podružnice) ili se izvršavaju zajedno s takvim tijelima ili u ime drugih takvih subjekata, pri čemu se sav prihod od takvih djelatnosti/aktivnosti ponovno ulaže u primarne djelatnosti/aktivnosti istraživačke organizacije.

Izuzetkom se smatra:

Ako određena znanstvena organizacija provodi **gotovo isključivo neekonomske djelatnosti**, njezino financiranje može biti u potpunosti isključeno iz područja primjene pravila o državnim potporama pod uvjetom da je:

- a) ekonomska djelatnost **isključivo pomoćna** djelatnost, odnosno odgovara djelatnosti koja je:
 - izravno povezana s radom istraživačke/znanstvene organizacije i neophodna za taj rad ili
 - neodvojivo povezana s njihovom glavnom neekonomskom upotrebom, i
- b) opseg joj je ograničen.

To je slučaj ako ekonomske djelatnosti **troše potpuno jednake inpute** (primjerice materijal, oprema, radna snaga i fiksni kapital) kao i neekonomske djelatnosti, a kapaciteti koji se svake

⁷ Potrebno je napomenuti da ovo ne obuhvaća izobrazbu radne snage koja, kako je definirano u pravilima za državne potpore za usavršavanje, ne predstavlja neekonomsku primarnu djelatnost/aktivnost istraživačkih organizacija. Vidi čl. 31 Uredbe 651/2014 i Uredbe 1084/2017 u kojem se navode određene kategorije potpora koje su spojive s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (OJ L 187, 26.6.2014, str. 1).

⁸ Prema Okviru Zajednice, prijenos znanja znači bilo koji proces čiji je cilj stjecanje, prikupljanje i dijeljenje eksplicitnog i prešutnog znanja, uključujući vještine i sposobnosti u ekonomskim i neekonomskim djelatnostima/aktivnostima kao što su istraživačka suradnja, konzalting, licenciranje, osnivanje novih poduzeća, objavljivanje i mobilnost istraživača i drugog osoblja uključenog u te aktivnosti. Uz znanstveno i tehnološko znanje, prijenos znanja uključuje i druge oblike znanja, primjerice znanje o uporabi standarda i propisa koji ih sadržavaju te o uvjetima u stvarnim radnim okruženjima i metodama za inovaciju organizacije poslovanja te upravljanje znanjem povezanim s utvrđivanjem, stjecanjem, zaštitom, obranom i iskorištavanjem nematerijalne imovine.

godine dodjeljuju tim ekonomskim djelatnostima ne premašuju 20% ukupnih godišnjih kapaciteta predmetnog subjekta⁹.

U slučaju da se isti subjekt bavi i ekonomskim i neekonomskim djelatnostima, javno financiranje neekonomskih djelatnosti neće biti obuhvaćeno člankom 107. stavkom 1. Ugovora, ako je moguće jednoznačno odvojiti dvije vrste aktivnosti, njihove troškove, financiranje i prihode kako bi se djelotvorno izbjeglo unakrsno subvencioniranje ekonomske djelatnosti.

U tom slučaju potrebno je uvesti odvajanje ekonomskih i neekonomskih djelatnosti (raspodjelu troškova, izvora financijskih sredstava i prihoda) koje nadalje mora biti vidljivo u godišnjim financijskim izvještajima mjerodavnog subjekta.

Kontrole i povrati

Navedeni uvjeti o financiranju neekonomskih djelatnosti istraživačkih organizacija podložni su kontroli. Kontrola podrazumijeva pregled Izvješća o korištenju kapaciteta u razdoblju nakon završetka provedbe projekta do isteka roka za amortizaciju novonabavljene opreme i financijskih izvještaja iz kojih je vidljivo da su financiranje, troškovi i prihodi ekonomskih i neekonomskih djelatnosti odvojeni (ukoliko je primjenjivo).

Izvješća o korištenju kapaciteta (dostavit će se naknadno)

Korisnik (znanstvena organizacija) će u godišnjem Izvješću morati navesti koliko je radnih sati predmetnog subjekta¹⁰ opremljenog u okviru projekta (npr. laboratorija, centra, ustrojstvene jedinice) u vidu korištenja znanstveno-istraživačke opreme, utrošeno na neekonomske i pomoćne ekonomske djelatnosti. Uz Izvješće korisnik će morati dostaviti interni očevidnik korištenja kapaciteta predmetnog subjekta. Izvještajno razdoblje počinje teći danom kad završi provedba projekta i traje do isteka roka za amortizaciju novonabavljene opreme¹¹. Izvješće se dostavlja jednom godišnje nakon završetka provedbe projekta.

Ukoliko dođe do toga da korisnik više od 20% kapaciteta predmetnog subjekta godišnje iskoristi za ekonomske aktivnosti, mora doći do povrata dijela sredstava u iznosu koji je sukladan omjeru tih ekonomskih aktivnosti.

⁹ Ako se dogodi da se kroz više Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava financira opremanje istog predmetnog subjekta unutar jedne znanstvene organizacije, odredba o pomoćnoj ekonomskoj djelatnosti (do 20% ukupnih godišnjih kapaciteta) pratit će se na razini kapaciteta predmetnog subjekta, bez obzira na broj Ugovora koji su doprinijeli njegovu opremanju. To ne mijenja obavezu svakog pojedinog korisnika Ugovora za dostavljanje godišnjih izvješća.

¹⁰ Predmetni subjekt se odnosi na npr. laboratorij, centar, zavod, ustrojstvenu jedinicu u okviru koje se oprema kupuje. Ukoliko sama oprema koja se kupuje može biti zasebno shvaćena kao predmetni subjekt tj. da svrha rada te opreme ne ovisi o drugoj opremi tj. nije sastavni dio veće cjeline onda bi se oprema mogla smatrati predmetnim subjektom za izračun kapaciteta. U suprotnom ukoliko će oprema koja se planira nabaviti u okviru ovog Poziva biti dio cjeline (tj. da ovisi o radu druge opreme ili će se za svrhu istraživanja koje se provodi koristi kao dio cjeline) onda se ta cjelina uzima kao predmetni subjekt.

¹¹ Rok traje dok se ne otpiše i zadnji komad novonabavljene opreme.

U slučaju da je istraživačka organizacija kroz više ugovora u okviru ovog Poziva (točka 2.4. Uputa) opremila isti subjekt napominjemo da će se i u tom slučaju gledati ukupni kapacitet subjekta, i da ne smije premašiti 20% kapaciteta za ekonomske djelatnosti kako ne bi došlo do povrata sredstava.

Primjer izračuna iznosa za povrat sredstava je sljedeći:

ukoliko je korisnik nabavio opremu u vrijednosti 26544.56 eura, a amortizacijski period nabavljene opreme traje 8 godina (npr. metoda linearne amortizacije) znači da je iznos amortizacije za svaku godinu 3318.07 eura. Ako u nekoj od 8 godina predmetni subjekt ima 25% ekonomskih aktivnosti, mora vratiti 25% od 3318.07 eura, jer se svih 25% smatra ekonomskom aktivnošću koja nije dopuštena, bez obzira na odredbu o 20% pomoćnih ekonomskih djelatnosti.

Financijski izvještaji

Ukoliko je primjenjivo, odnosno ako korisnik provodi ili počne provoditi neekonomsku i ekonomsku djelatnost, znanstvena organizacija mora dostavljati financijske izvještaje iz kojih je vidljiva raspodjela ekonomskih i neekonomskih djelatnosti (raspodjela troškova, izvora financijskih sredstava i prihoda). Financijski izvještaji dostavljaju se uz Izvješća o korištenju kapaciteta i u istom roku.

Uz poštivanje svih pravila o državnim potporama navedenim u ovim Smjernicama, a vezano za ista, u formalnom smislu prijavitelji moraju:

- U Izjavi prijavitelja (Obrazac 2.) / Izjavi partnera (Obrazac 4.) navesti da sredstva dodijeljena temeljem ovog Poziva neće koristiti za ekonomske djelatnosti,
- U Izjavi prijavitelja (Obrazac 2.) / Izjavi partnera (Obrazac 4.) navesti da će odvojeno voditi ekonomske i neekonomske djelatnosti, ukoliko je primjenjivo,
- Nakon provedbe projekta, a do isteka roka za amortizaciju dostavljati financijske izvještaje iz kojih je vidljivo odvojeno financiranje, troškovi i prihodi ekonomskih i neekonomskih djelatnosti, ukoliko je primjenjivo, kada je znanstvena organizacija prijavitelj,
- Nakon provedbe projekta, a do isteka roka za amortizaciju dostavljati Izvješća o korištenju kapaciteta, kada je znanstvena organizacija prijavitelj.

Uvjeti za poduzetnike

U okviru ovog Poziva mikro, mala i srednja poduzeća (ili „MSP-ovi”) koja ispunjavaju uvjete utvrđene u Prilogu I Uredbe 651/2014 i Uredbe 1084/2017 su prijavitelji. Sukladnost uvjetima navedenim u Prilogu I. poduzetnici dokazuju Skupnom izjavom (Obrazac 5.). Niže navedeni uvjeti navedeni u ovoj sekciji odnose se i na Prepoznate centre, ukoliko ne zadovoljavaju definiciju organizacije za istraživanje i širenje znanja.

Sredstva dodijeljena poduzetnicima temeljem ovog Poziva predstavljaju državnu potporu, a dodjeljuju se za istraživanje i razvoj i inovacije odnosno za:

- projekte istraživanja i razvoja (Članak 25.),
- inovacije za MSP-ove (Članak 28.).

Postotak (intenzitet) financiranja iz bespovratnih sredstava na koji poduzetnik ima pravo ovisi o vrsti potpore i njegovoj veličini (malo ili srednje poduzeće) kao što je prikazano u tablici u nastavku:

	<i>Malo poduzeće</i>	<i>Srednje poduzeće</i>
<i>Projekti istraživanja i razvoja - Industrijsko istraživanje</i>	70%	60%
<i>Inovacije za MSP-ove</i>	50%	50%

Prihvatljivi troškovi definirani su u Uputama za prijavitelje (točka 2.10 Prihvatljive kategorije troškova za mikro, male i srednje poduzetnike).

Učinak poticaja

Državna potpora za istraživanje, razvoj i inovacije može biti dodijeljena samo ukoliko ima učinak poticaja, što znači da ne smije biti dodijeljena za aktivnosti koje bi poduzetnik provodio i da nema potpore.

U skladu s člankom 10. Programa dodjele državnih potpora za projekte provjere inovativnog koncepta poduzetnik mora podnijeti pisani zahtjev za potporu prije početka rada na projektu, u ovom slučaju zahtjev je dio obvezne dokumentacije projektnog prijedloga. Zahtjev za potporu ispunjava se na Obrascu 6.

Kontrole

U skladu s odredbama Zakona o državnim potporama (NN 47/2014 i 69/17) davatelji državnih potpora, u ovom slučaju Ministarstvo znanosti i obrazovanja, analiziraju učinkovitost dodijeljenih državnih potpora i o tome obavještavaju Ministarstvo financija.

Kako bi mogli analizirati učinkovitost državne potpore, korisnici državne potpore morat će na zahtjev Ministarstva znanosti i obrazovanja dostaviti sljedeće podatke:

- koje su pozitivne posljedice nastale kod korisnika državne potpore kao posljedica primljene državne potpore (ukoliko je moguće, pokazatelje je potrebno izraziti brojačno),
- koliko je broj priznatih patenata poduzetnika – korisnika državne potpore, u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, nakon primljene državne potpore,
- vrsta i broj drugih priznatih prava industrijskog vlasništva, u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, nakon primljene državne potpore,
- ostale informacije vezane za učinak državne potpore.

Uz poštivanje svih pravila o državnim potporama navedenih u ovim Smjernicama, a vezano za ista, u formalnom smislu poduzetnici moraju:

- **podnijeti pisani zahtjev za potporu prije početka rada na projektu**, odnosno popuniti i Obrazac 6. koji se predaje prije donošenja Odluke o financiranju,
- **dostaviti podatke o učinkovitosti državne potpore na traženje ministarstva.**

Nepoštivanja pravila o državnim potporama tijekom i nakon provedbe projekta dovodi do materijalne i kaznene odgovornosti korisnika i partnera te će biti razlogom postupanja nadležnih tijela.